

ПРИНЦИПИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ОПТАТИВНИХ РЕЧЕНЬ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ (НА ОСНОВІ ПЕРЕКЛАДУ СИДОРА САКИДОНА РОМАНУ «ЛЕГЕНДА ПРО УЛЕНШПІГЕЛЯ»)

У статті з позиції перекладознавства та функціональної граматики досліджено й класифіковано принципи інтерпретації французьких оптативних речень українською мовою, що їх дотримувався С. Сакидон у процесі перекладу роману Ш. де Костера «Легенда про Уленшпігеля»; на базі відібраного ілюстративного матеріалу визначено перекладацькі трансформації, застосовані до оптативних речень першотвору; виявлено значеннєво-структурну подібність українських і французьких оптативних конструкцій; оцінено рівень адекватності перекладу цих речень.

Ключові слова: *субкатегорійні модальні значення, волітивність, імператив, кон'юнктив, оптатив, функціонально-семантичний підхід, транслема, перекладацька трансформація, адекватність перекладу.*

Постановка проблеми. Ромен Роллан у передмові до «Легенди про Уленшпігеля» Ш. де Костера пише: «Бо й справді, цей твір – явище унікальне, і значення його безсумнівне. Від «Уленшпігеля» Шарля де Костера пішла бельгійська література. 31 грудня 1867 року народилася свідомість нації». Він же нижче додає: «З цим одностайно згодні всі письменники бельгійської землі». Направду, цей роман, що здобув остільки значну популярність серед щонайширших читацьких кіл, сьогодні становить для дослідників багатюще джерело інформації не лише в царині аксіології та культурології (маємо на увазі мистецьке відображення панорами людського життя за часів Нідерландської революції), але й літературознавства, літературної герменевтики, перекладознавства.

1974 року у видавництві художньої літератури «Дніпро» вийшов друком переклад «Легенди про Уленшпігеля», що його зробив Сидір Йосипович Сакидон (1896–1974) – відомий представник української перекладацької школи, поліглот, письменник, критик, педагог. Користуються попитом його переклади українською мовою з Й. В. Гете («Літа науки Вільгельма Майстера», «Дніпро»,

1970; «Страждання молодого Вертера», «Дніпро», 1982), Г. Гейне («Місто Лукка», «Мистецтво», 1988), Е. Т. А. Гофмана («Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер», «Золотий горнець», «Майстер Мартін-бондар та його челядники», «Дніпро», 1976), братів Грімм («Казки», «Веселка», 1976, серед них: «Вовк і семеро козенят», «Пані Метелиця», «Червона Шапочка», «Кіт у чоботях» і т. ін.), А. Шаміссо («Дивні пригоди Петера Шлеміля», «Дніпро», 1966), Р. Роллана («Кола Брюньйон», «Дніпро», 1971), К. Чапека («Кракатит», «Дніпро», 1987), Б. Нушича («Міністерське поросся», «Дніпро», 1969; «Автобіографія», «Дніпро», 1980), Р. Домановича («Страдія. Подарунок королю», «Дніпро», 1978) й інших представників світового письменства.

На нашу думку, перспективним і нині залишається розв'язання проблем, пов'язаних із комунікативно-прагматичним аспектом мовлення, його інтерпретацією в текстах художніх творів. У світлі цього факту особливу увагу привертає переклад тих функціональних одиниць, що є засобами реалізації модальности висловлення як мовної універсалиї. Як відомо, ставлення до висловлюваного – ознака суб'єктивної модальности. Воно може виражатися, зокрема, через категорію способу дії. Оновлення методологічних основ формальної граматики дало підстави говорити про наявність в українській і французькій мовах бажального способу – оптатива (*le mode optatif*), хоча деякі дослідники об'єднують оптатив й імператив як два способи французької мови, що мають спільні семантичні характеристики, називаючи їх бажальними способами [6, с. 7]. Новочасні студії, що визначають місце оптатива в системі мови та його функціональний потенціал у мовленні, недвозначно вказують на можливість переосмислення самої категорії способу, що кінець кінцем і створює практичне підґрунтя для плідних досліджень. Застосування ж методології перекладознавства допомагає глибше розглянути окремі явища порівнюваних мов із погляду їхньої еквівалентности.

Мета статті – розкрити принципи інтерпретації французьких оптативних речень українською мовою, яких дотримувався С. Сакидон у процесі перекладу роману Ш. де Костера «Легенда про Уленшпігеля».

Аналіз актуальних досліджень. Питання про незалежний кон'юнктив зі значенням бажання у французькій мові висвітлюють роботи Г. Гійома (1929), Т. А. Дейлі (1935), К. де Бура (1947), К. Бланш-Бенвеніст (2000), що не втратили своєї актуальності. О. Корді зазначає, що «підхід із позицій функціональної граматики та відмова від суто морфологічного трактування низки граматичних категорій дає змогу виокремити у французькій мові спосіб оптатива, а використання рольової семантики подає можливість описати значення форм парадигми оптатива в термінах семантичних ролей» [6, с. 7]. У граматиці М. Гревісса серед афективних (*propositions affectives*) вирізняє оптативні й імперативні речення [16, с. 134–135]. Граматика Лярусс вказує на два типи речень з особливими граматичними показниками оптатива: речення з допоміжним дієсловом *pouvoir* і речення, уведені за допомогою складної частки *pourvu que* [12, с. 366].

Бажальний спосіб виокремлено ще в «Морфології української мови» (1993) [2, с. 232]. Дещо конкретизовано його статус у «Теоретичній морфології української мови» І. Вихованця [4, с. 262]. Оптативові в українських пареміях присвячена стаття О. Приймачок (2012) [9]. Опис спонукально-оптативних часток у ролі репрезентативів волітивних субкатегорійних суб'єктивно-модальних значень подано в монографії М. Степаненка та С. Педченко (2019) [10].

Перекладацька спадщина С. Сакидона досліджена вкрай недостатньо. Утім, можемо назвати статтю У. Бондар (2016) [3], у якій пояснено перекладацькі трансформації на матеріалі його перекладу твору Б. Нушича «Автобіографія». У статті О. Подвойської (2017) [8] проаналізовано відтворення в перекладі С. Сакидона жанрово-стилістичних особливостей казки Е. Т. А. Гофмана «Малюк Цахес, на прізвисько Цинобер».

Виклад основного матеріалу. Волітивний компонент суб'єктивної модальності спрямований на зміни екстралінгвальної реальності та відображає позицію суб'єкта мовлення щодо необхідності чи бажаності встановлення певного об'єктивного зв'язку між складниками пропозиції. Основними його планами змісту є волюнтативність (директивність) й оптативність [10, с. 109].

Відповідно до дефініцій О. Корді, оптативним є висловлення, у якому «мовець виражає своє бажання, аби відбулася дія чи подія, позначена в цьому висловленні», в імперативному ж «мовець намагається каузувати дію, позначену в цьому висловленні» [6, с. 10]. Для оптативного суб'єктивно-модального значення, на відміну від волюнтативного, характерні неадресованість бажання й відсутність суб'єкта-виконавця як учасника ситуації [10, с. 112].

Таке розрізнення для нас принципово важливе, бо часом виникають труднощі, пов'язані з інтерпретацією тих волітивних висловлень, що мають спільну для парадигм імператива й оптатива граматичну форму, але різняться залежно від лексичного наповнення та контексту чи ситуації (особливо в третій особі).

Згідно з класифікацією О. Корді, французька мова має п'ять типів оптативних речень: 1. незалежні речення з формою презенса кон'юнктива, уведені за допомогою частки *que*; 2. незалежні речення, що не мають частки *que*; 3. незалежні речення з формою презенса кон'юнктива дієслова *pouvoir* і з інфінітивом головного дієслова; 4. речення зі складною часткою *pourvu que*; 5. незалежні речення з прислівником *vivement* [6, с. 44–49]. Дозволимо собі доповнити цю класифікацію конструкцією типу *plût à Dieu que*, згадану, зосібна, у граматиці «Le bon usage» М. Гревісса (вона ж поєднує ознаки конструкцій першого та другого типів [15]): *Plût à Dieu qu'il en fût ainsi!* [16, с. 453]. (Пор. санскритське □ □ □ □ □ *āpi nāta* – *pourvu que, plût au ciel que*, теж оптативне [17, с. 426].)

В українській мові оптативний модус представлений партикулами, партикулятивами та віддієслівними транспозитами *хай, нехай, дай, давай, б (би), аби, щоб, хоч би, коли б, якби, бодай* із дієсловами-предикатами, а також модальними модифікаторами – *ну, ану, чи не, тільки, лише (лишень, лиш), же (ж), мені, собі* тощо [10, с. 114]. Знаменно, що частка *бодай* – лексикалізоване утворення від *Бог дай* [6, с. 221] – є формотворчою та, як на нас, суто

оптативною, що й собі свідчить: граматична система української мови так само знає повноцінну форму бажального способу.

Ми встановили, що в романі Ш. де Костера «Легенда про Уленшпігеля» використано чотири типи оптативних речень. Відсутні тут лише конструкції на зразок *vivement que* та *plût au ciel que*.

Як відомо, існують різні типи перекладацьких трансформацій: переставлення, заміна, додавання, вилучення [1, с. 190]. Ми ж маємо з'ясувати, які саме перетворення здійснив С. Сакидон, перекладаючи, зокрема, речення зі значенням оптативности.

Речення типу ОПТ 1 (за класифікацією О. Корді), як уже йшлося, мають спільну з парадигмою імператива форму. Їх, утім, уживано найчастіше. Наведемо декілька прикладів.

1. *Qu'on me traite, dit-il, de vilain, vilain vilenant vilenie, mais je dirai et crierai avec trompettes et fanfares que je vois là un mur nu, un mur blanc, un mur nu* [5, с. 172]. – Хай мені очі повилазять, **хай я буду останнім селюком**, селючищем, але казатиму й кричатиму, у фанфари й сурми сурмитиму, що я бачу лише голу стіну [14, с. 123].

Французьку оптативну конструкцію перекладено українською еквівалентно, себто зі збереженням типу граматичної структури (фр. оптатив → укр. оптатив). Треба сказати, що вона тут має ще й відтінок допустового значення, який теж уведено в переклад. Прикметно, що до цього речення Сидір Йосипович віртуозно застосовує декілька трансформацій: декомпресію (додано відсутню в першотворі фразему *хай мені очі повилазять*, а також слова *сурмитиму, лише*), цілісне перетворення (зворот *vilain vilenant vilenie* закономірно інтерпретовано як *селючище*) й вилучення (ряд синонімічних конструкцій *un mur nu, un mur blanc, un mur nu* передано як *лише голу стіну*, пропущено вставний зворот *dit-il*). Усі ці перетворення ґрунтуються на стилістичних нормах української мови, тому речення в перекладі адаптовано для легшого читацького сприймання. Доречні вони й із погляду контексту,

адже ті слова промовляє блазень, тож було доконче важливо передати експресивність висловлення з тексту оригіналу. Отже, такий переклад ми називаємо адекватним.

2. – Je bois à ma femme ; *qu'elle n'ait jamais soif*, la bonne aimée [5, с. 415]. – Я п'ю за мою дружину, *щоб вона ніколи не зазнала спраги*, моя кохана [14, с. 299].

У цьому прикладі йдеться вже про синтаксичну заміну: складне безсполучникове речення першотвору трансформовано в складнопідрядне зі значенням мети разом із закономірним збереженням його оптативного змісту (фр. оптатив → укр. кон'юнктив). Словосполучення *avoir soif* загалом має за свій еквівалент *відчувати спрагу, хотіти пити* [11, с. 567]; перекладач генералізує його до *зазнати спрагу*, чого, властиво, вимагає контекст (висловлення побажання).

3. *Que Dieu vous tienne en joie* tous deux, mes enfants, dit le prévôt, et vivez sobrement [5, с. 346]. – *Хай Господь звеселить вас* своєю ласкою, діти мої! – сказав настоятель. Будьте помірковані в житті [...] [14, с. 249].

У третьому прикладі конструкцію з предикатом у формі оптативного способу теж перекладено відповідною бажальною (з морфемою *хай*). Привертає увагу синтаксична заміна – перетворення складного речення на два прості. Імператив *vivez sobrement* перекладач інтерпретує як *будьте помірковані в житті*, застосувавши граматичну трансформацію – заміну прислівника *sobrement* прикметником *помірковані*.

4. Il leur faudra se réunir préalablement autour du feu, et boire là maintes chopes de vin cuit au sucre de Madère, – *que Dieu vous en baille* [5, с. 599]. – Спочатку їм треба зібратися біля грубки і випити кілька келихів глінтвейну з мадерським цукром, – *якби ж то Бог і нам його послав!* [14, с. 432].

Згідно з лексикографічними джерелами, перше значення дієслова *bailler* – *віддавати, вручати* [11, с. 51]. Послідовно дотримуючись стилістичних норм української мови, С. Сакидон відшукує йому ліпший відповідник – *посилати*, котрий і за формою, і значеннєво цілком задовольняє адекватне розуміння всієї оптативної конструкції, перекладеної з уведенням партикулятива *якби* (що й собі містить частку *би*, тобто є формантом бажального способу дії, про що вже йшлося). Відповідно до широкого контексту займенник *vous* передано як *нам*.

5. Je ne fais pas de livres, moi, ***Dieu m'en garde***, sinon j'écrirais que lorsque vous ne pouvez manger l'oiseau, vous mangez le nid, ***de peur de perdre un coup de dent*** [5, с. 26]. – Я не пишу книг, ***борони мене Боже від цього***, бо інакше написав би про те, що коли вам не вдається з'їсти пташенят, ви згризаєте гніздо, ***аби лиш зубам була робота*** [14, с. 16].

Оптативна конструкція *Dieu m'en garde* із цього речення належить до другого типу (ОПТ 2). Дієслово *борони* використано тут у формі імператива, проте воно має виразно оптативну спрямованість. Варто звернути увагу на те, що компонент речення *de peur de perdre un coup de dent* перекладено через оптатив: *аби лиш зубам була робота*, – це не лише граматична, але й лексична трансформація, точніше мовити, генералізація (значення остраху та відповідне бажання, аби дія не відбулася, перетворено на бажання взагалі). Наявна в цьому прикладі й конкретизація, виявлена відразу щодо декількох транслем: *je ne fais pas* (*я не пишу*), *l'oiseau* (*пташенят*), *manger* (*з'їсти, згризати*).

6. – ***Dieu soit avec vous***, messire, dit la vieille, avec vous sans cesse [5, с. 290]. – ***Добри вечір***, паничику, ***добри вечір***, – мовила стара [14, с. 208].

У цьому прикладі неважко помітити застосування контекстуально зумовленого прийому цілісного перетворення: оптативну конструкцію *Dieu soit avec vous* замінено на формулу привітання *добри вечір*, що її також доцільно розглядати як побажання доброго вечора. Вставний зворот *мовила стара* поміщено в кінці речення.

7. – *Grâces vous soient rendues*, Messire sanctifié, disaient les bossus à Ulenspiegel [5, с. 360]. – *Будь благословен від Господа*, чоловіче святий, – казали горбаті до Уленшпігеля [14, с. 260].

Хоча *rendre grâces* первісно й означає *дякувати, висловлювати вдячність* [11, с. 293], проте в цьому реченні перший предикат ужитий у формі пасивного стану, до того ж без формальної вказівки на агенса (зрозуміло, що йдеться тут саме про Бога). С. Сакидон цілком слушно інтерпретує всю конструкцію як *будь благословен від Господа*. Форма наказового способу дієслова *бути* й коротка форма прикметника *благословенний* утворюють самостійну бажальну конструкцію, звернену, на відміну від оригіналу, до другої особи однини. Слово *Messire* перекладач узагальнив до *чоловіче*.

8. *Puisses-tu dire vrai*, geignit la vieille, et je te donnerai un florin [5, с. 194]. – *Якби ж то була правда у твоїх словах*, – скімлила стара, – то я дала б тобі флорин [14, с. 139].

Puisses-tu dire vrai – це третій тип французьких оптативних конструкцій (ОПТ 3). Перекладач удався до своєрідної заміни бажального способу на спонукальний – контамінацію імператива й кондиціонала [2, с. 232]. Отримане речення з партикулятивом *якби* набуває значення умовности (відбите й у першотворові), зберігаючи при тім спонукальність. А що головна частина такого речення мала модально узгодитися з підрядною, то й не дивно, що *donnerai* теж перетворилося на *дала б*.

9. Ôtez de ses épaules le poids qui y pèse. Et *puissions-nous*, pour ce, *chanter* vos louanges dans les siècles des siècles, *in saecula saeculorum* [5, с. 359]. – Зніми з цих плечей тягар, що давить на них, *щоб ми могли снівати* славу тобі на віки вічні, – *in saecula saeculorum* [14, с. 259].

Дієслово *chanter* у формі оптатива тут перекладено шляхом синтаксичної заміни – об'єднання двох самостійних речень в одне складнопідрядне зі значенням мети, унаслідок чого виникає граматична трансформація – перехід з оптатива в кон'юнктив.

10. Cependant, Claes mettait aux mains de son fils un hochet d'osier à grelots et disait, faisant danser Ulenspiegel sur sa main : « Grelots, grelots tintinabulants, *puisses-tu en avoir toujours à ta toque*, petit homme ; car c'est aux fous qu'appartient le royaume du bon temps. » [5, с. 45] – А тим часом Клаас дав у руки своєму синові цяцьку, яку сам сплів із лози, почепив на ній брязкальце і, гойдаючи Уленшпігеля на руках, співав: «Гойда-да, гойда-ди! *Ту з дзвіночком ходи*, будеш блазнювати і біди не знати» [14, с. 30].

У поданому уривку оптативною є конструкція *puisses-tu en avoir toujours à ta toque*, котру С. Сакидон переклав через заміну бажального способу наказовим: *ти з дзвіночком ходи*. (Певне, сема бажальности не відіграє суттєвої ролі й у самім першотворі.) Цей приклад, опріч того, містить комплекс інших перекладацьких трансформацій, як-от декомпресію/смісловий розвиток (*un hochet d'osier à grelots* → *яку сам сплів із лози, почепив на ній брязкальце*), лексичну заміну (*disait* → *співав*), заміну форми слова (*sur sa main* → *на руках*), вилучення (*petit homme* → \emptyset), додавання (вигуки *гойда-да, гойда-ди*), цілісне перетворення (*car c'est aux fous qu'appartient le royaume du bon temps* → *будеш блазнювати і біди не знати*).

11. *Pourvu qu'il [le hoquet] ne m'aille pas saisir* quand je parlerai à tout ce monde [5, с. 175]. – *Хоч би вона [гикавка] не напала на мене*, як говоритиму до народу [14, с. 125].

Попри нечисленність, трапляються в тексті оригіналу й конструкції четвертого типу (ОПТ 4). У нашому прикладі складну частку *pourvu que* передано як *хоч би*, отже, еквівалентно. Першим значенням слова *saisir* виявляється *хапати, схопити; захоплювати, брати* [11, с. 547]. Перекладач, утім, віддає перевагу саме відповідникові *напасти* як такому, що здатен влучніше виразити думку французького речення.

Отже, маємо змогу наочно подати такі закономірні шляхи перекладу різних типів французьких бажальних конструкцій, якими скористався С. Сакидон:

I. Тип ОПТ 1: а) хай/нехай + S/Pronom. + $V_{\text{praes./futur. ind.}}$; б) щоб + S/Pronom. + $V_{\text{praet. ind.}}$; в) якби + S/Pronom. + $V_{\text{praet. ind.}}$.

II. Тип ОПТ 2: а) $V_{\text{imper.}}$ або $V_{\text{imper.}}$ + Adiect.; б) цілісне перетворення конструкції; в) хай + $V_{\text{praes./futur. ind.}}$ (напр., *Dieu te garde de mal* → *Хай береже тебе Бог*).

III. Тип ОПТ 3: а) якби + $V_{\text{praet. ind.}}$ + S; б) щоб + S/Pronom. + $V_{\text{praet. ind.}}$; в) Pronom. + $V_{\text{imper.}}$.

IV. Тип ОПТ 4: хоч би + Pronom. + $V_{\text{praet. ind.}}$.

З чого видно, що деякі французькі й українські бажальні конструкції виявляють не лише значеннєву, але й структурну подібність.

Висновки. На ґрунті проведеного дослідження можемо констатувати, що С. Сакидон застосовує цілий арсенал засобів перекладу оптативних конструкцій із твору Ш. Де Костера «Легенда про Уленшпігеля», щоразу виявляючи оригінальність в перетворенні кожної з них. Коли збереження типу граматичної структури недоречно з огляду на стилістичні норми та контекст, перекладач удається до заміни – граматичної та лексичної – і прийому цілісного перетворення. Забезпечення адекватности виразу системи значень тексту вимагало від фахівця, зрештою, не лише врахування внутрішньомовних і позамовних факторів, але й вияву високого рівня загальної лінгвосоціокультурної компетентности. Висновки, що стосуються до принципів перекладу окремих бажальних конструкцій, можна екстраполювати й на решту прикладів із нашої картотеки оптативних речень роману.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бархударов Л. С. Язык и перевод: вопросы общей и частной теории перевода. М.: Междунар. отношения, 1975. 240 с.

2. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія: підручник. К.: Либідь, 1993. 336 с.
3. Бондар У. Перекладацькі трансформації на матеріалі українського перекладу твору Браніслава Нушича «Автобіографія». *Філологічні студії*: зб. наук. ст. студентів філологічного ф-ту. Вип. 7-й. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2016. С. 12–16.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: академ. граматика укр. мови / за ред. І. Р. Вихованця. К.: Пульсари, 2004. 400 с.
5. Де Костер Ш. Легенда про Уленшпігеля: роман / пер. із фр. Сидора Сакидона. К.: Дніпро, 1974. 504 с.
6. Етимологічний словник української мови: у 7 т. Т. 1: А–Г / Ред. кол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), І. К. Білодід, В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко. АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. К.: Наукова думка, 1982. 632 с.
7. Корди Е. Е. Оптатив и императив во французском языке. СПб.: Нестор-История, 2009. 220 с.
8. Подвойська О. В. Жанрово-стилістичні особливості казки Е. Т. А. Гофмана «Крихітка Цахес» на лексичному рівні та їх відтворення у перекладі С. Сакидона. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки*. 2017. Кн. 1. С. 191–196.
9. Приймачок О. І. Оптатив в українських пареміях: особливості семантики та структури. *Роль мови та літератури в розвитку сучасного суспільства*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: Центр філологічних досліджень, 2012. С. 18–22.
10. Степаненко М. І., Педченко С. О. Семантика і функціонування модальних часток у сучасній українській літературній мові: монографія. Полтава: ПП «Астроя», 2019. 222 с.
11. Французько-український словник. Українсько-французький словник: 220 000 + 210 000: два в одному томі: 430 000 од. пер. / уклад.-ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: Перун, 2012. 1104 с.
12. Chevalier J.-Cl., Blanche-Benveniste Cl., Arrivé M., Peytard J. Grammaire Larousse du français contemporain. Paris : Larousse, 1964. 495 p.
13. Daley T. A. Y a-t-il un optatif en français ? *The Modern Language Journal*. Vol. 19, No. 6 (Mar., 1935). pp. 450–454.
14. De Coster Ch. La Légende d'Ulenspiegel. M.: Прорпеец, 1979. 704 с.
15. De Cornulier B. Sur une circonlocution optative auxiliaire. – URL : <https://www.normalesup.org/~bdecornulier/optatif.pdf>.
16. Grevisse M., A. Goosse. Le bon usage : Grevisse langue française : grammaire française. 14^e édition. Bruxelles : De Boeck Université, DL 2007, cop. 2008. 1600 p.
17. Huet G. Héritage du Sanskrit : dictionnaire sanskrit-français. V. 3.16 du 5 Juin 2019. – URL : <https://sanskrit.inria.fr/Heritage.pdf>.

Barantsev Ya. A. Principles of translation of optative sentences from French into Ukrainian (based on Sydir Sakydon's translation of the novel "La légende d'Ulenspiegel")

In this article from the standpoint of translation studies and functional grammar we investigated and classified the principles of translation of French optative sentences into Ukrainian – as followed by S. Sakydon in the process of translation of the novel "La légende d'Ulenspiegel" by Charles de Coster. Basing on the samples of illustrative material we defined the translation transformations applied to the optative sentences of the original; we revealed the semantic and

structural similarity of Ukrainian and French optative constructions; we assessed the level of translation adequacy of those sentences.

Keywords: *subcategorial modal meanings, volition, imperative mood, subjunctive mood, optative mood, functional-semantic approach, transleme, translation transformation, adequacy of translation.*